

ORMAN KORUMA

ORMAN KORUMA'YA GİRİŞ

Prof. Dr. Ertuğrul BİLGİLİ
Şubat 2022

Orman Korumanın Tanımı

Modern ormancılığın amacı, ormanın devamlılığını sağlayarak en uygun yararlanmayı elde etmektir. Bu amaca ulaşabilmek için ormanları yalnız usulüne uygun şekilde yetiştirmek yeterli değildir. Buna paralel olarak ormanları çeşitli tehlikelere karşı korumak, gerekli önlemlere zamanında almak ve bu önlemlere karşın meydana gelecek tehlikelerle savaşa hazır bulunmak gerekir. Ormanı korumak için alınabilecek önlemlerin ve savaş yöntemlerinin neler olacağını ve nasıl uygulanacağını bize **Orman Koruma** öğretir.

Yukarıda yapılan kısa açıklamanın ışığı altında, Orman Koruma'yı, “**Orman sahibinin ormanını tehlikelere karşı emniyet altında bulundurması**” şekline tanımlamak mümkündür.

Orman Korumanın Tarihçesi

1. İlk çağlarda ormanlar, insanların sınırsızca faydalandığı doğal kaynaklardan biri durumundaydı.
2. İngiltere' de orta çağın başlangıcında krallar, önceleri ormanları avlak alanları olarak görmüşler ve bazı koruyucu yasalar yürürlüğe koymuşlardır.
3. Ormanların çevreyi koruyucu etkilerinin ilk olarak gündeme gelmesi ise, XIX. Yüzyılın başlarına rastlamaktadır. 1827 yılında Fransa ve İsviçre' de, ormanların doğal dengeyi koruyucu fonksiyon sürekliliğini sağlayıcı silvikültürel planlamayı içeren, orman kanunu yayınlanmıştır.

Orman Korumanın Tarihçesi

4. Türkiye coğrafyasında ise, insanların ilk çağlarda, ormanlardan istekleri fazla değildi. Bu sebeple Anadolu' da bu devrede bir orman tahribinden pek söz edilemez. Ortaçağın başlangıcından itibaren ise orman tahripleri artmıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde ise, Ormanlar, **Cibal- i mübaha** sayılmıştır.
5. Sınırsız faydalanmalar sonucunda kıt kaynak haline gelen ormanlar da bir gelir kaynağı olarak düşünülmüş ve devlet ormanlarından çıkarılacak kereste, odun ve kömürden alınacak vergileri toplamak üzere **18 Şubat 1839** tarihinde Ticaret Bakanlığına bağlı olarak merkezi İstanbul'da olan bir "**Orman Müdürlüğü**" kurulmuş ve ülkenin bazı bölgelerine Orman Müdürleri atanmıştır. Fethi Paşa' nın emrinde, Ahmet Şükrü bey idaresindeki bu kuruluş, **Türk Ormancılığının ilk teşkilatı olmuştur.**

Orman Korumanın Tarihçesi

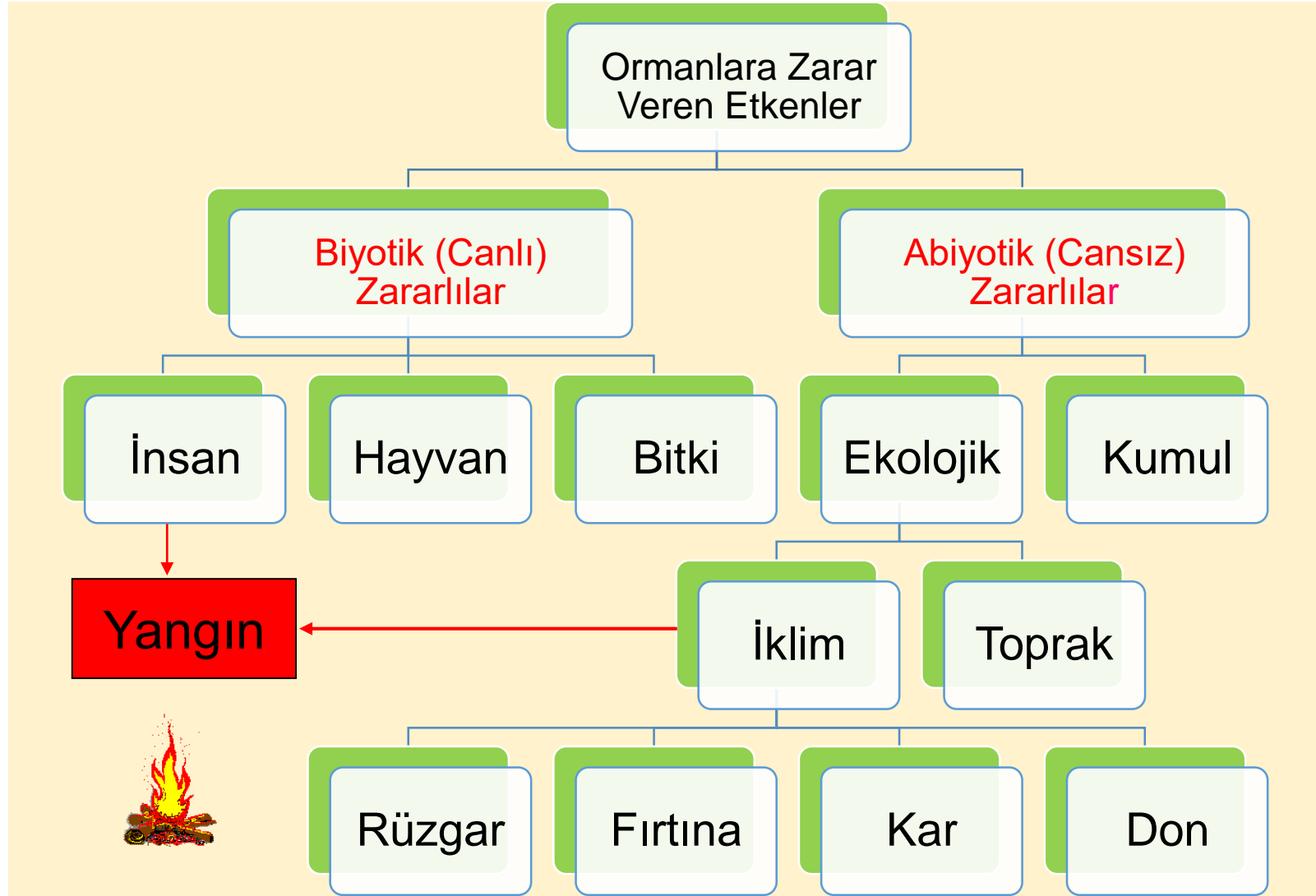
6. Cibali mübaha anlayışının zararlı görülmesi neticesinde, ormanların daima devlet mülkiyetinde olması gerektiği, bunun dışında bir mülkiyet rejiminin kabul edilemeyeceği ve ormanlara zararlı olduğu kanaati hakim olmuş ve bu tahripleri önlemek ve ülke ormanlarını daha iyi korumak için **1870** tarihinde **Orman Nizamnamesi** ilan edilerek Cibali mübaha anlayışına son verilmiştir. Böylece **Devlet eliyle ormanları korumanın ilk adımı bu tarihte atılmıştır**. Kapsam itibariyle Türkiye Ormancılığı açısından ilk önemli belge 1870 tarihli Orman Nizamnamesidir. Türkiye ormancılık tarihinin ilk yasal düzenlemesi olan Orman Nizamnamesi' nin en önemli özelliği ormanlardan yapılan gelişigüzel faydalanmaya; cibali mübaha anlayışına son vermeye çalışan bir yasa olmasıdır.

Orman Korumanın Tarihçesi

7. 22 Nisan 1924 tarihinde, **504 sayılı Türkiye Ormanlarının Bilimsel Yöntemlerle Yönetimi ve İşletilmesi Yasası** yürürlüğe girmiştir. Bu yasaya göre, ister devlete ister özel veya tüzel kişilere ait olsun ülkedeki tüm ormanlardan kesim yapılabilmesi için “*işletme planlarının düzenlenmesi*” zorunluluğu getirilmektedir.
- **1937** yılında ormancılığa bütünlük kazandıran en geniş kapsamlı kanun olan **3116 Sayılı Orman Kanunu** yürürlüğe girmiştir. 3116 Sayılı Orman Kanunda, **hem ormanların işletilmesi hem de korunması** ile ilgili esaslar açıklanmıştır. Bu kanun ile, ülkemizde “Devlet Ormancılığı” dönemi başlamıştır.
9. 1956 yılında, 1937 yılında yürürlüğe konulan ve birçok kez değişikliğe uğratılan 3116 sayılı yasa tamamen uygulamadan kaldırılarak, 6831 sayılı Orman Yasası kabul edilmiştir.

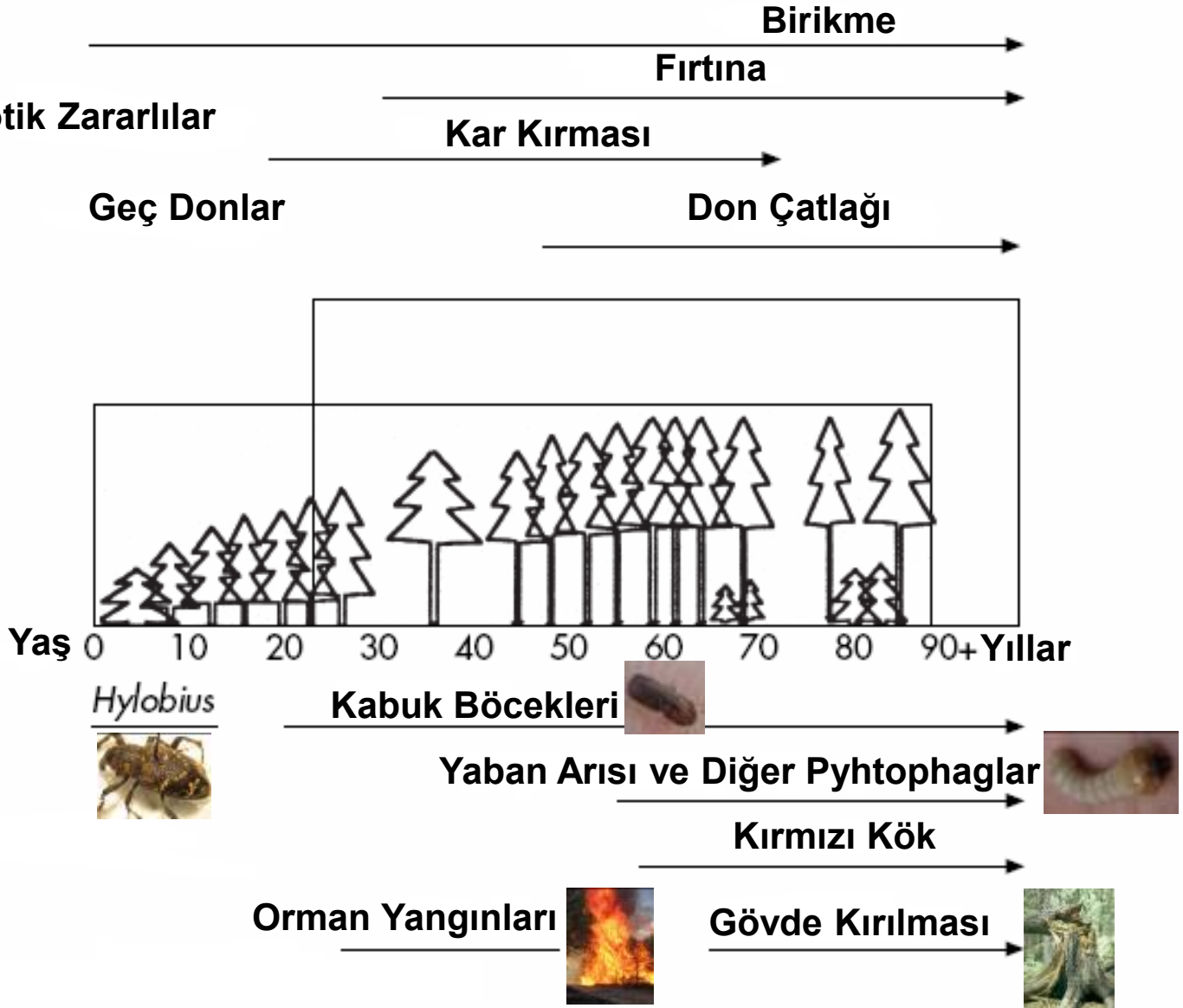
Ormanlara Zarar Veren Etkenler

Organik maddelerden oluşan ve canlı bir varlık olan orman, açıkta bulunması nedeniyle, kesim çağına ulaşıncaya kadar, biyotik (canlı) ve abiyotik (cansız) birçok etkenlerin yarattığı çeşitli tehlikelerle karşı karşıya bulunmaktadır.

Bir ladin meşçeresinin yaşamı boyunca karşılaştığı potansiyel zararlar

Ormanlara Zarar Veren Etkenler

Orman zararlarının çoğunluğunu uygun olmayan hava koşulları oluşturur. Örneğin, yüksek sıcaklık, önce toprakta bir kuraklık doğurur ve bu da meşcereyi doğrudan doğruya etkileyerek ağaçların zayıflamasına ve ağaçlar üzerinde çeşitli zararlıların üremesine neden olur. Kar, fırtına, kuraklık, don vb. primer faktörlerin etkisiyle ormanda fazla miktarda ağaç zarar görür. Bu zararları kabuk böceği afetleri, orman yangınları, başkaca fırtına zararları ve toprağın yabanlaşması izler.

Ormanlara Zarar Veren Etkenler

Orman Korumanın Görevleri

Orman Korumanın görevleri, ormanı tehdit eden tehlikeleri tetkik ederek tanıtmak, bu tehlikelere karşı alınabilecek koruyucu önlemlerle savaş yöntemlerini tespit etmek ve bu önlem ve yöntemlerin ormanda uygulanmasını öğretmektir.

Yukarıda yapılan açıklamaya bağlı olarak Orman Koruma'nın görevlerini 4 maddede özetlemek mümkündür.

1. Ormanda zarar yapan tehlikeleri/problemleri (yangın, otlatma, açmacılık, kaçakçılık, fırtına, don vb.) saptamak.
2. Bu tehlikelerin/problemlerin sebeplerini ortaya çıkarmak.
3. Tehlikelere karşı alternatif çözümler üreterek, alınabilecek koruyucu önlemler ve mücadele yöntemlerini belirlemek.
4. Ormanın, saptanan zararlardan korunabilmesi için, Orman Koruma'nın istek ve esaslarını açıklamak, bu istek ve esaslara, özellikle işletme planında yer vererek uygulanmasını sağlamak

Orman Korumanın Diğer Bilimlerle İlişkisi

- Orman Botaniği,
- Ekoloji, Meteoroloji,
- Silvikültür,
- Ağaçlandırma,
- Amenajman,
- Fizik, Kimya,
- Toprak Bilgisi,
- Orman Zoolojisi,
- Yaban Hayvanları Bilgisi,
- Hukuk ve Ekonomi'dir.

Ormanı emniyet altında bulundurmak için alınacak önlemleri iki kısım altında toplayabiliriz:

- ✓ Önleyici Tedbirler
- ✓ Yangına Hazırlıklı Olma

Önleyici Tedbirler

Önleyici Tedbirler, ormana zarar veren etkenleri ormandan uzak tutmak amacını güder.

Yangına Hazırlıklı Olma

Savaş yöntemleri, ormanda meydana gelen zararların nedenlerini ortadan kaldırmaya veya hiç olmazsa bu zararın şiddetini azaltmaya ve ormanın gelişebilmesi için gerekli koşulları sağlamaya çalışır.

